

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VI. Ex superioribus recentiorum multorum errores arguuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

sed in aliquibus solum libris adjunctam haberent. Ait paulo post Salmasius : Sed & veteres A Patres ex quibus composita Catene, ut vocant, in diversos Veteris Testamenti libros leguntur, nunquam citant variantes Translationum & Quinta & Sexta Editione, sed ex quatuor illis tantum quas invicem composuerat Origenes, ex quibus Tetrapla fecerat, & cum gemino Ebraico & Græcâ. Confule Notas Flamini Nobilij, quam sæpe Quinta ac Sextæ editionis variantes Leditiones citent Patres antiqui, deprehendes. Falsum quoque esse apparet, quod jactant recentiores quidam, Origenem nulla umquam Octapla composuisse, sed Hexapla duntaxat & Tetrapla. Octapla certe itidem ut Hexapla composuit Origenes, quoniam idem opus Hexaplam & Octaplam fuisse demonstravimus. Confutatur etiam ex præcedentibus Vsserij Armachani nova opinio, non puram solum & emendatam interpretationem Ψ o, sed *novam* quoque in He-

Bellarmino quoque videtur fuisse persuasum. Deprehenditur quoque multiplex Magdeburgensium hallucinatio in his ipsorum verbis: *Primum versioni LXX. que tam fuisse vitæ ut viciatissima, adjuvit Aquila Pontici, Theodotionis, & Symmachi editiones repertas a se, multo tempore absconditas: aliam quidem Nicopoli in Aethiæ liguere, aliam aliis in locis, sicut ipse scribit: indicavit Eusebius libr. 6. cap. 17. His postea superaddidit Quintam, Sextam, & Septimam, quas dixerunt Editiones: quarum unam inventam esse indicavit in Hiericho, in dolo, tempore Antonini Caracalle. Nam ut de Symmachi interpretatione fiseam, Aquila & Theodotionis editiones ab Origene fuisse repertas probari minime potest; nec ullam ex iis tribus Nicopoli inventam fuisse verum est, sed Sextam. Omnium vero turpissime erravit Sixtus Senensis, qui Tetrapla cum Hexaplis confudit, & permiscuit, Hexapla vero ab Octaplis discrete, idemque ut faceret Viro cuidam magno persuasit; quique Septimam Editionem nec in Hexaplis, nec in Octaplis umquam fuisse asseveravit; contrarium discretis verbis affirmante Eusebio.*

VII. Aliud præterea diligentia Origenis monumentum Hexapla præferrebant. Notaverat ille Senes Septuaginta voces aliquas, quæ in Ebraeo haberentur, interpretando neglexisse, nonnullas autem de suo inseruisse, variæque ipsorum circumferri exemplaria inter se diversa, & sive ex supinitate librorum, sive ex Criticorum temeritate vitata: hinc calumniæ ansam arripere Iudæos, ejusmodi interpretationem in Christianorum Ecclesiis prælegi solere causantes, quæ Ebraicæ veritati in omnibus non consentiret. Consulantur ipsius Tomus in Matthæum decimus quintus, & Epistola ad Africanum, ubi de Exemplarium Ψ o corruptione, & Iudæorum calumniis disserit. His incommodis ut occurreret, interpretationem Septuaginta Senum emendavit ex optimorum exemplarium fide, atque ejus præfertim quod in Serapeo servabatur, quodque ipsum Ψ o *ἀπὸ τῶν ἐπιπέπων* fuisse affirmant Veteres nonnulli. Asteriscos præterea, ubi quid deesset, cum prætermisissis vocibus inseruit; quæ vero illi præter Ebraicorum fidem adjecissent, præfixo obelo signavit: *quæ signa, inquit Hieronymus, & in Græcorum. Latinorumque poematibus inveniuntur, unde & ab Origene translata sunt. Quæ de lemnisco subjicit Epiphanius, valde corrupta & confusa sunt; unde vix certi quequam possis extunderc. Id sibi tamen videtur velle, lemniscos adscripsisse Origenem, quotiescunque duo plurave paria Interpretum (hos enim in triginta sex paria fuisse discretos, & in omnibus fere consensisse autumat, cum Scripturam sacram in Ægypto interpretarentur) vocem aliquam usurpassent, ab ea diversam (ejusdem licet significationis) qua usi fuissent reliqui Interpretes; (quod ipsum fere habent Hesychius in Psalmum 12. 4. & Isidorus Origin. libr. 1. cap. 20.) hypolemniscos vero adnotasse, si quando vocem hujusmodi par unicum adhibuisset. Quibus significatur Origenem 36 Interpretum exemplaria simul contulisse. Ab Epiphano dissentit Andreas Masius,*

Hieron. ad Sin. & Epiph. de pond. 8. mens. c. 17.

Masius Præfat. in Græc. edit. 1672. n. Annot. super Tab. Curter. Præfat. ad Procop. Comm. in Hæsam.

& paria illa Interpretum, velut aniles fabulas respuit, tumque appositos putat lemniscum & hypolemniscum, cum varias aliquas lectiones plures paucioresve Codices assererent. Alium notarum illarum usum profert Iohannes Curterius, nec aliud significare lemniscum putat quam verbis consentire Interpretes aliquos, discrepare sensu; hypolemniscum vero, quam sensu eos & verbis dissonare. Sed mihi verisimilior videtur Masij sententia. Asteriscorum illorum, obelorum, lemniscorum, & hypolemniscorum formas notat Epiphanius, & nominum significationes; multumque fallitur, cum vocabulum, $\lambda\epsilon\mu\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$ derivat à Græco $\lambda\epsilon\mu\iota\sigma\mu\omicron\varsigma$, nam Syracusiam esse vocem constat. Reliqua fuscè persequitur Epiphanius in eodem libro: nec docet tamen utrum quæ Hexaplis intexta est interpretatio Ψ o ejusmodi notis fuerit insignis; sed id perspicuum est ex Romanis Scholiis Ψ o in 1. Reg. 14. 4. $\mu\epsilon\delta\delta\omega\tau\ \sigma\upsilon\lambda\alpha\ \epsilon\upsilon\ \tau\omicron\varsigma\ \epsilon\lambda\epsilon\upsilon\tau\omicron\varsigma\ \delta\epsilon\ \nu\epsilon\mu\epsilon\tau\epsilon\varsigma\ \alpha\iota\ \delta\epsilon\ \epsilon\upsilon\ \delta\iota\omega\delta\omicron\tau\omicron\upsilon\varsigma\ \epsilon\sigma\tau\epsilon\tau\iota\ \delta\iota\omega\tau\omicron\upsilon\varsigma$. Imo, hæc in Hexaplo asterisco notata sunt, ut pote quæ ex Theodotione adjecta sunt; & ex istis Hieronymi, quæ repetit Rufinus Inveñt. 2. Sed & Origenes asteriscos fecit, ex translatione Theodotionis assumens, ut componeret volumina quæ appellantur Hexapla. Tum subiungit: *Quia frequenter, si disputatio accidisset, vel immutata esse aliquanta, vel deesse, vel abundare in nostris Scripturis mentiebantur, voluit Origenes nostris ostendere, qualis apud Iudæos Scripturarum lectio teneretur, & in proprijs paginis vel voluminibus editio-*